

'als de graankorrel niet sterft...'

*Meditatie ds. Gerard Rinsma
zondag 18 maart 2018
(vijfde zondag 40 dagen tijd)*

LEZINGEN

schriftlezing: Johannes 12:20-33

OVERWEGING

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Die zegt God te zijn
laat hij tevoorschijn komen,
wat hebben wij aan een naam alleen
laat hij opstaan dat wij hem zien.*

*Stem uit het vuur wolk in de verte
zijn niet genoeg
voor deze aarde van scherven en rook
waar ons geen leven gegund wordt.*

*Woorden en wonderen zijn er genoeg
en goden van goud en beloften
maar niet een god als een hand die bevrijdt
iemand die doet wat hij zegt.*

*Jij die zegt onze god te zijn
verborgen verblindend onmogelijk jij
wat houdt je af van de mensen
kun jij de slagen verduren
die mensen verduren
kun jij de beker drinken
die wij moeten drinken
ga je met ons in de dood?*

Het zijn woorden van Huub Oosterhuis, of beter poëzie, of nog beter: gebed. Of nog juister: een klacht. Of nog sterker: een aanklacht. Een oproep om te voorschijn te komen. Ik wil jou zien. Ik wil weten wie jij bent. Daarom komen de Grieken bij Philippus: ze zijn op zoek naar de ware God¹; Woorden en wonderen waren er in die tijd genoeg en ook goden van goud en beloften, maar niet een god als een hand die bevrijdt.

---

¹ het was zelfs een duidelijke trend in die Hellenistische tijd dat menig Griek een joodse proseliet werd, — een zoekende mens met een verlangen om meer van de God van Israël te horen.

Het groepje Grieken dat bij Filippus gaat aankloppen om Jezus te ontmoeten', is al zover dat ze vermoeden dat je als Godzoeker niet om Jezus heen kunt: ze willen Jezus zien.

Filippus, zelf een Griekssprekende vrome joodse man, gaat met die vraag naar een Arameessprekende jood, Andreas, de broer van Simon Petrus, en samen gaan ze de vraag voorleggen aan Jezus. En van Jezus krijgen ze als antwoord een verrassende reactie.

Jezus antwoordt prompt: 'Het uur is gekomen dat de Mensenzoon verheerlijkt wordt' Tot dan toe had Jezus volgens dit evangelie al vier keer op dergelijke vragen geantwoord dat zijn tijd nog niet rijp was. 'Mijn uur is nog niet gekomen; nog niet aangebroken', was steeds zijn antwoord. Maar op initiatief van vreemdelingen, heidenen', in feite Griekse mensen die zich in Jeruzalem tussen de joodse pelgrims bevonden, dus op hun verzoek en wel aan Filippus en Andreas: 'We zouden Jezus te zien willen krijgen', antwoordt Jezus: Gekomen is het uur dat de mensenzoon verheerlijkt wordt, de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.'

Het meest opvallende is hierbij dat Jezus niet naar de heidenen gaat , maar dat het andersom is. Het zijn de vreemdelingen zelf, 'de verstrooide kinderen van God' die het initiatief nemen om naar Jezus te komen, om Jezus te zien en juist dat moment noemt Jezus het begin van Zijn uur, dat het uur van de Vader is. Het tijdstip dat de Vader heeft voorzien.

Nu wordt zichtbaar, nu wordt duidelijk wie Jezus is. Dit moment is het keerpunt der tijden. Hij had het al aan zien komen toen hij 'ook voor de andere schapen van de kudde' bad en niet enkel voor de Israëlieten, maar nu gaat de verheerlijking van Jezus in vervulling, vanaf dit moment wordt Gods heerlijkheid zichtbaar, niet zozeer in fysieke verschijnselen, in een brandende braambos of een vuurkolom of een wolk, maar in een mens, van vlees en bloed.

Maar voordat de Grieken gaan denken aan hun mooie standbeelden: mensen met prachtige lichamen en wel geschapen vormen; op wie de tijd geen vat krijgt en die altijd jong lijken te blijven. Voordat de Grieken gaan denken aan hun sportscholen, hun gymnasia, waar de gymnasias-ten hun gespierde lichamen trainen voor de Olympische Spelen, voordat de Grieken gaan denken aan volmaakte schoonheid en vrouwelijke bevalligheid, voordat de Grieken gaan denken aan goden zonen en Supermensen, zegt Jezus: waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in

de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.²

Op het eerste gezicht lijkt het er op dat Jezus hier alleen over zijn sterven spreekt. En dat is natuurlijk óók zo: op Goede Vrijdag sterft de graankorrel Jezus; en het opstandingsfeest dat wij daarna met Pasen vieren is de eerste vrucht van deze gestorven graankorrel. En met Pinksteren volgen er nog veel meer, goede vruchten van de Geest.

Maar wie goed toeziet, merkt dat Jezus niet alleen over zijn eigen sterven spreekt. Sterker nog: dat hij zelfs niet zozeer over sterven spreekt, veel meer over leven, het echte leven.

Hij spreekt over ons. Hij spreekt over ons leven. Hij legt zijn woord over de graankorrel uit als een algemene waarheid. Het is geen stervens-, maar een levenswet van God, die in Jezus handelen aan het licht komt, in Hem vlees en bloed is geworden. In Hem zijn ware bewijs heeft gekregen. Jezus ontdoet de gelijkenis van zijn beeld en spreekt recht toe recht aan uit wat hij ermee bedoelt:

Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven

Zo luidt dus dat levensprincipe, die basisregel in het Koninkrijk van God. Dat woord over een mosterdzaadje, dat is er ook ééntje. Maar die over de graankorrel ook. Leven en groeien, groter worden en succes hebben hoort bij God. Maar ook kleiner en minder worden, interen en verschrompelen, en tenslotte verdwijnen in de aarde: sterven. Ook dat hoort bij God.

Jezus spreekt hier in het algemeen. Het is een soort natuurwet, die net zo universeel is als die van de zwaartekracht. En net als de zwaartekracht kom je hem ook alleen maar proefondervindelijk op het spoor. Probeer het maar en je merkt dat het werkt. Alleen kun je deze wet niet met tellen en meten op het spoor komen, het is geen exacte kennis uit de natuurkunde, maar kennis van het hart.

---

² Joh. 12:22

Het gaat hier om de wet van de liefde. En iedereen die de liefde kent weet dat hij waar is. Dat geldt van liefde tussen twee mensen. Dat je je zelf er in moet investeren, dat je risico's moet aangaan, dat je mislukkingen hebt te incasseren, zodat je soms wel eens afvraagt waar ben ik aan begonnen!

*kun jij de slagen verduren
die mensen verduren
kun jij de beker drinken
die wij moeten drinken
ga je met ons in de dood?*

vraagt Oosterhuis. En het antwoord komt van een vrouw, Maria, die een kruikje kostbare, zuivere nardusolie bij zich had en daarmee de voeten van Jezus zalfde en daarna afdroogde met haar had. Het antwoord komt van Jezus: Laat haar, ze doet dit voor de dag van mijn begrafenis.³

Want niet in de onsterfelijkheid en de volmaaktheid openbaart zich God, niet in de prestaties en niet in de roem wordt God zichtbaar. Dat denken wij. Wij denken aan God als een overtreffende trap van de mens.

Maar het is net andersom: zoals in die verlamde man in zijn rolstoel het grootste brein, het briljantste genie van onze eeuw huisde⁴, zo wordt God openbaar in de weg van Jezus naar het kruis.

*Onopvallend was zijn uiterlijk,
hij miste iedere schoonheid,*

---

³ Joh. 12:7

⁴ Trouw 14 maart 2018 Natuurkundige Stephen Hawking overleden.

De Britse natuurkundige Stephen Hawking is op 76-jarige leeftijd overleden. Dat heeft een woordvoerder van de familie in de nacht van dinsdag op woensdag bekendgemaakt. De wetenschapper hield zich bezig met zwarte gaten, het heelal en kosmologie. Hij publiceerde in 1988 het boek *A brief history of time*, in Nederland verschenen onder de titel *Het Heelal*. Daarin legde Hawking op een toegankelijke manier de volledige geschiedenis van het gehele universum uit, vanaf de oerknal. Het boek werd een bestseller.

In een verklaring laat zijn familie weten diep bedroefd te zijn. 'Hij was een groot wetenschapper en een buitengewone man wiens werk en nalatenschap nog vele jaren zullen voortleven.' Zijn drie kinderen citeren hun vader in hun verklaring: 'Hij zei ooit: het heelal zou niet zoveel voorstellen zonder de mensen van wie je houdt.'

De in Oxford geboren astrofysicus leed aan de neurologische ziekte ALS. De wetenschapper kon uitsluitend met een spraakcomputer communiceren en bewoog zich al tientallen jaren per rolstoel voort. De aandoening werd vastgesteld in 1963, toen hij 21 jaar oud was. Artsen gaven hem toen hooguit 2 jaar.

In *Het Heelal* hield Hawking nog rekening met het bestaan van God, maar in *The Grand Design* (2010) blijkt dat hij tot andere inzichten was gekomen. Natuurwetten als de zwaartekracht verklaren de oerknal en het begin van ons heelal. 'Het is niet noodzakelijk om naar God te wijzen om het universum in werking te zetten', schreef hij.

*zijn aanblik kon ons niet bekoren.
Hij werd veracht, door mensen gemedend,
hij was een man die het lijden kende
en met ziekte vertrouwd was,
een man die zijn gelaat voor ons verborg,
veracht, door ons verguisd en geminacht.*

*Wie van zijn tijdgenoten heeft er oog voor gehad?
Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet
en deed zijn mond niet open.
Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid,
als een ooi die stil is bij haar scheerders
deed hij zijn mond niet open.⁵*

Elke leer als ik naar het kruis kijk, aanschouw ik daar de grootheid van God en de bevrijdende kracht van Jezus Christus. Ik aanschouw de schoonheid van zelfopofferende liefde en de indrukwekkende onwankelbare toewijding aan waarheid.

Maar zegt Martin Luther King in één van zijn preken: op de één of andere manier herinnert mij het kruis niet alleen aan de onbepaalde kracht van God, maar ook aan de stuitende zwakheid van de mens. Ik denk niet alleen aan de glans van het goddelijke, maar ook aan de stank van het menselijke. Het kruis wijst me niet alleen op Christus op zijn best, maar ook op de mens op zijn slechtst.

We moeten het kruis zien als het prachtige symbool van de liefde die de haat verslaat en van licht dat de duisternis overwint. Maar laten we bij deze vreugdevolle boodschap niet vergeten dat onze Heer en Meester aan een kruis genageld werd als gevolg van menselijke blindheid. Zij die hem kruisigden wisten niet wat zij deden.⁶ Dat excuus kunnen wij niet meer gebruiken. Amen.

---

⁵ Jesaja 53:3-8

⁶ Martin Luther King, jr. sterk door de liefde, preken die het hart raken pagina 69-70